

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványban átvéve:
 Egy évre... 10 k.
 Helyben kifizetve:
 Egy évre... 20 k.
 Helyben kifizetve:
 Egy évre... 25 k.
 Helyben kifizetve:
 Egy évre... 6 k.

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden vasárnap és
 minden hétfői napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-csoma 8.
 A szerkesztőség híreinek visszaküldés
 vagy megismerésére nem vállal felelő
 felelősséget.
 Előfizetők és hirdetősek a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egy évre minden évi 8 k.

NAGYVÁRAD július 19.

A magyar szövetkezeti ügy.

Most jelent meg a Szövetkezetek Nemzetközi Szövetségének VI. Nemzetközi Kongresszusának programja, melyet szeptember hó elején fognak Budapesten megtartani.

A kongresszuson figyelemreméltó kérdések kerülnek megvitatás alá. Így a fogyasztási szövetkezetek szervezete, az állam kötelessége a szövetkezetekkel szemben, a szövetkezeti hitel centralizálása és a központi-bank és végül a szövetkezeti mozgalom lassu fejlődése a Keleten. Mindezek a kérdések közelről érdekelnek minket és aktualitást kölcsönöz nekik az a körülmény, hogy küszöbén állunk a szövetkezeti törvény oly reformjának, mely vagy hatalmas lendületet fog adni a szövetkezeti ügynek, vagy hosszú időre visszaveti. Aszerint, melyik felfogás győz.

A budapesti kamara elnöke, Lánchy Leó szerint, a XX. század a tömegszervezés korszaka. Nem tudjuk, gáncs akart ez lenni, vagy dicséret, mert annyi bizonyos, hogy az új században a töke szervezésének szembe állítjuk a tömeg szervezését, hát ha ezen az uton megtaláljuk azt az egyensúlyt, mely a gazdasági élet alapján a nemzetek boldogulását és békes fejlődését készíti elő.

Ezuttal azonban másról akarunk be-

szélni. A külföld a Budapesten tartandó kongressussal kapcsolatosan mostanság sürűbben foglalkozik a magyar szövetkezeti viszonyokkal. Eddig bizony ezt nem igen tették. A manchesteri nemzetközi kongresszusnak ugyan volt alkalm a magyar szövetkezeti ügygel egy jeles szövetkezeti emberünk előadása alapján megismerkedni és azóta is jelentek meg külföldi lapokban a magyar szövetkezeti ügyet ismertető közlemények. Csak hogy egészen más értelme és hatása van, ha a külföldi sajtó most, mikor a nemzetközi kongresszus révén a világ szeme rajtunk függ, közöl kimerítő ismertetést a magyar szövetkezeti ügyről.

Ezzel nem csekély szolgálatot teljesít nekünk. A külföldnek, mint politikai és társadalmi, ugy szövetkezeti ügyünkről is teljesen ferde nézetei vannak. Erről ezeknek a soroknak az írója egy külföldi szövetkezeti tanulmányuton személyesen meggyőződött. Azért csak kívánatos, hogy a külföld sajtója révén tudomást vegyen arról, hogy mily nehézséggel kellett a szövetkezeteknek általában, de különösen a fogyasztási szövetkezeteknek megküzdniök, míg eredményről beszélhetünk.

A külföldnek arról halvány sejtelmé sincs, hogy nálunk e tekintetben mily téves álláspontot foglal el a kereskedelem és hogy a kereskedelem érdekképviselete mily igazságtalan álláspontból indul ki, mikor azonosítja magát azokkal a kétes

existenciákkal, kiknek a fogyasztási szövetkezetek jogos versenyt csinálnak. Arról sem tud a külföld, hogy nálunk a fogyasztók mily csekély érzékkel bírnak saját érdekeik iránt és a fogyasztás szervezését olyformán szeretik értelmezni, hogy a központ minden körülmények között áruval és hitellel rendelkezésére álljon. Ez természetesen a szövetkezeti nevelés, tehát a haladás kérdése, de már is a legszebb uton vagyunk, hogy a fogyasztókban meggyökerezett bizonyos előítéleteket eloszlassuk. Legelől járnak ebben a tekintetben a »Hangya« és a »Keresztény Szövetkezetek Központja.« Egy sem megy bele szövetkezeti alakításba, míg a szervezendő szövetkezet részéről bizonyos feltételek nem teljesülnek. Igaz tehát, hogy nálunk a szövetkezeti ügy terén nem egy furcsasággal találkozunk, de azért vannak oly szövetkezeti embereink és intézményeink is az utóbbiak között a »Keresztény Szövetkezetek Központja«, az »Országos Központi Hitelszövetkezet« és a »Hangya«, kiket és melyeket a külföldnek bemutatni bármikor bátrak vagyunk.

A külföld, amint tudomást vett hibáinkról, vegyen tudomást erényeinkről is. Az utóbbiak méltókká teszik a magyart a nemzetközi szövetkezők támogatására. Mert erre nagy szükségünk van. A szövetkezeti ügynek sehol annyi és oly elkeseredett ellensége nincs, mint ép-

„TISZÁNTUL“ TARCZÁJA.

Valami a belga játékbankokról.

A múlt télen a belga szenátusnak és a kamarának erkölcsös rohamai voltak. Olyan kettőre beszélt ez a két érdemes egyesület, mint valami megkeseredett szívű, templomjáró aggszűz. A hosszú vajadásnak az lett az eredménye, hogy elfogadták a kormány purifikáló törvényjavaslatát, amely a gombamódra felszaporodott belga játékbancok tökéletes kiirtására lett volna hivatva. És a roulette bérleők becsületes, hívő lelkében egy pillanatra csakugyan felütötte sápadt arcát a félelem, hogy becsukják a boltot és szerényke játékaiknak egyszerre vége lesz. A kaszinótulajdonosok mindenütt plakátokon hirdették, hogy az évi belépési bérletet azokra a hónapokra, amelyekben játszani nem lesz szabad, a közönségnek visszafizetik.

A roulette bankárok aggodalma azonban egy kicsit korai volt, mert a belga törvényhozó

urak erkölcsi szentenciái Sudermann Almájával tartanak: Holnapról fogva erkölcsösök leszünk, ma még azonban elmegyünk az álarczosbálba. A belga honatyák egyszerűen vártak a törvény életbeléptetésével, hogy a szezon ne zavarják s az idegenekkel bözönlő aranyfolyamot még egyszer utoljára egy kicsit lefőlőgessék.

A játék tehát kedélyesen tovább folyik és vannak szkeptikusok, akik azt mondják, hogy a jövő szezonig még nagy idő van, addig Brüsszelben majd találunk rá utat és módot, hogy a törvényhozó urak cáói fölbuzdulásának következményeit helyre ütögessék. Lehet, hogy ezuttal nincs igazuk a kétkedőknek, bizonyos azonban az, hogy van jó okuk bizalmatlankodni a belga hatóságok törvényszeretében. Lópót király országának területén ugyanis már eddig is szigorúan tiltva volt a szerencsejáték minden fajtája. Néhány esztendővel ezelőtt a brüsszeli rendőrprefektus be is hatolt rendőreivel az osztendei kaszinó játékkermeibe és a játékosok legnagyobb álmétkodására lefoglalta

a bankot, a játékot pedig egyszerűen beszüntette.

Hát ez így elbeszélve, nagyon erkölcsösnek hangzik, ha azonban még valamit hozzá tesszünk, akkor mindjárt kilátszik a lóláb a kámzsa alól. Ez a rendőri beavatkozás ugyanis őszszel történt, késő őszszel, mikor már csak egy néhány professzionátus játékos próbálta apró vagyonszáját a zöld asztal mellett tölköteni. Nyáron, mikor toute le monde ott tókogott a roulette-asztalok körül, nem jutott eszébe a brüsszeli rendőrprefektusnak ez a beavatkozás, akkor fogalma sem volt a jó urnak róla, hogy ott egy nyilvános játékbanc működik.

Igy hajtják végre Belgiumban a játéktörvényeket.

Igazán mulatságos az a komédia, amelylyel Belgiumban a játékbanc privilégiumát adományozzák. A belga városok polgármesterei ugyanis a régi brabanti városi szabadalmak alapján bizonyos, az államtól független előjogokkal rendelkeznek, amelyek csaknem fejedelmi hatalmat adnak nekik.

Telefon: 560.

U J K E N Y É R S Ū T Ő D E

Telefon 560

Ertesítés. Ezennel értesítjük a n. é. közönséget, hogy Nagy-Körös-utczán, a Szabó-féle vendéglő mellett első monori házikenyer és valódi monori rozskenyér **sütődét** nyitottunk.

Főkö-üzlet: SZÉCHENYI-TÉR, 29.

Raktárak: Huszár A. és Társa, Kolozsvári-utca. — Ullmann Sándor, Kolozsvári-utca. — Mózes Farkas, Gilányi-utca. — Roth Dániel, Nagypiacz-tér. — Weisz Náthán, Kert-utca. Glück Gyula, Aradi-ut. — Nádor Bernátné, Kossuth Lajos-utca.

A valódi monori kenyér mindazon üzletekben kapható, hol czimkével ki lesz téve.

Csak monori kenyeret kérjen!

Szives pártfogást kér tisztelettel: *Első monori házikenyer sütőde.*

pen nálunk. A nemzetközi szövetségi kongresszusnak azért kiszámíthatatlanok az előnyei. Egyrészt a szövetségi eszme harcosságát batorítja, másrészt alkalmas, hogy a külföld legközvetlenebbül megismerkedjék szövetségi embereinkkel és intézményeinkkel.

Kirschaneck Ödön.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 19.

Oly kevesen jelentek meg az ülés elején, hogy legjobb akarat mellett sem lehetett tanácskozni.

Fel is használták ezt a kedvező alkalmat az ellenzéki férfiak és amikor Perczel elnök lélt tizenegy órakor az ülést megnyitotta, a katalógus réme fenyegetett.

Egy kis szavazás.

Artatlan arccal jelentette az elnök, hogy egy csomó képviselő szabadságot kért.

— Nem adom meg a kért szabadságot — mondta Olaj.

— En pedig megadom — jelentette ki Kubik Béla.

Perczel már szavaztatni akart, a mikor a Kubik Béla kérésére kénytelen volt a Házat megszámláltatni. — Hetvenketten voltak jelen.

— A jegyzők jelentése alapján a Ház nem határozatképes, így az ülést 10 percre felfüggesztém.

A tízperces szünet után megadták a kért szabadságot.

Részletes tudósításunk az ülés lefolyásáról a következő:

Napirend szerint következik a

czivillista

tárgyalása.

Mukics Simon erős szavakkal ítélte el a czivillista felemelést. Hazafiai kötelességének

tartja, hogy a nemzet ellen, a nemzet rovására, ne szavazza meg a törvényjavaslatot. — Mindenekelőtt a magyar királyi udvartartást keresi.

Hock János: Hiába keresed, nem találsz meg. (Derűtlenség.)

Mukics Simon: Törvényekkel igazolja, hogy jogunk van önálló magyar udvartartásra. A Habsburgok azonban sem a törvényeket, sem az esküjüket nem tartják meg. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Az elnök Figyelmezteti a szónokot, hogy az ily sértő kifejezésektől tartózkodjék. (Zaj.)

Madarász: Ez igaz.

Az elnök: Az elnöki kijelentéssel szemben még Madarásznak sincsen joga vitakozni.

Mukics Simon: Nem tudja megérteni, miért nincs udvartartásunk. Es ha nincs, miért adunk folyton több és több pénzt egy nem létező dologra. (Helyeslés a baloldalon.) A miniszterelnök maga mondta, hogy a czivillista felemelése nem a királynak kell, hanem az udvartartásnak. Hogy lehet tőlünk kívánni, hogy egy idegen udvar részére szavazzuk meg a magyar nemzet keserves filléreit. (Helyeslés balról.)

Amikor a király és nemzet joga között kell választani, nem habozik kijelenteni, hogy a nemzet jogaiért száll sikkra. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Nem emeli fel az udvartartás költségeit, hogy az osztrákok még többet költessenek a mi pénztükből. Ez az uralkodóház nem érdemli meg a nemzet újabb megterhelését. De nincs is rászorítva. A Habsburg-ház már eleget vétkezett a magyar nemzet ellen és állandó törekvése a magyar nemzetet szegénynyé és koldussá tenni, hogy annál könnyebben tehesse tönkre. (Zajos helyeslés a bal- és a szélsőbaloldalon.)

Nem tartja jogosnak, hogy az uralkodóház tagjai a magyar nemzet pénzét költseik el. Az uralkodóháznak jelenleg 77 tagja van. Most már érthető, miért emelik folyton a czivillistát. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.) A magyar nép legnagyobb része még magát és családját sem képes fenntartani, hogy lehet egy ilyen nemzetből folyton újabb és újabb áldozatot kérni. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

A főherczegek közül csak József és József

Agost érdemlik meg, hogy szeressük. (Eljenzés a baloldalon.)

Madarász József: Azok magyarok.

Mukics Simon: A törvényjavaslat nem a magyar király részére kéri a költségeket, hanem az osztrák császár részére. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Mukics Simon kijelenti, hogy meggyőződése szerint beszél, állításainak valósága mellett a történelem lapjai tanuskodnak. A Habsburgok bűnkrónikája bitókkal, gyilokkal van tele, törekvése mindig az volt, hogy a magyar nemzetet germanizálja. Célja mindig összbiradalmi terveinek megvalósítása volt, törekvéseihez pedig Magyarországot szemelte ki első áldozatul.

A főherczegek legtöbb esetben magasrangú tisztek, mint ilyenek apanázsukon kívül óriási fizetést huznak az állam vagyonából.

Kubik Béla: Rohamosan emelkednek.

Mukics Simon: Ezen az állapoton változtatni kell, ez a tönk szélére sodorja országunkat. A magyar föld művelőjének a föld nem termi meg betevő falatját, az iparos nem bír megélni. A kormány ezekért semmit sem tesz, hanem még a közös vámterülettel jobban el akarja nyomni.

A jelenleg tárgyalás alatt levő javaslat sem számol az ország teherviselési képességével.

Szünetet kér.

Az elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után

Mukics Simon folytatja beszédét. A király nem ragaszkodik a nemzethez. Felolvassa II. Lipót levelét, melyet az országgyűléshez intézett, melyben az elismerte, hogy szükséges a nemzet és az uralkodónak érintkezése. A mi királyunk azonban kerül bennünket. Természetes tehát, hogy nem szavazza meg a költségeket egy olyan uralkodónak, aki néppel együtt nem érez. (Helyeslés a baloldalon.)

Günther Antal beszélt ezután.

Günther Antal: Dániellel polemizál. Nincs joga a királynak tetszése szerint megállapítani az udvartartást. A mi magyar udvartartás nincs, nem szavazza meg a czivillistát.

Marjay Péter: Szóvá teszi a református papok és tanítók sanyaru helyzetét. Ha az udvartartásra és katonai kiadásokra telik költség, teljék a református papok és tanítók helyzete javítására is. Nem fogadja el a javaslatot.

Ezek az urak aztán kiváltságos helyzetük tudatában szeretik a kiskirályok altírjeit utánozni s valami olyan »Medicies« szerepben tetszelegnek önmaguknak. Városuk falain belül játszik a művészetekért és a nép jóvoltáért élő szuveréneket.

Csak hogy mindenhez pénz kell, még pedig sok pénz. Aki tehát nyitott tárczával közeledik feléjük, az szívesen látott vendégük, még ha az ördöggel cimborálna is.

Jönnek tehát a bankbérloők és kezdődik a komédia.

— A hatalmatok meg van hozzá, akár csak a monakói fejedelmek — szólnak a pénzemberek — adjatok hát nekem bankjogot és én részt adok az aranyaimból.

Erre következik egy műfőháborodás a mélyen tisztelt polgármester ur részéről:

— Belgiumban sincsen bankszabadság — hangzik a méltatlankodó válasz — a játék nálunk egyáltalán csak magántársaságban van megengedve, ahová idegeneknek tilos a bejárás és akkor is mindenkinek jogában áll a bankadás. Ez a jog egy személyé, vagy egy érdekcsoporté nem lehet.

A vállalkozó pedig azonnal elérte a szíves tanítást és megnyugtatólag szól közbe. Kijelenti, hogy nincs is szándékában nyilvános bankot állítani, csak egy magánegyesület megalapításáról van szó, melynek helyiségeiben a társak számára a route és a trente et quarante-játék megengedtessek.

A bankadás joga a törvény értelmében minden nap el lesz árverezve s az árverésen

befolyó összeget a város tanácsa kapja kártyás golyómegváltás fejében. Az egyesületbe csak tagok foghatnak bejárhatói, taggá pedig csak közgyűlési ballottage újján veszik fel a jelentkezőket és pedig a jelentkezéstől számított két nap után.

Ezen az alapon aztán a vállalkozó megkapja a bankalapítás jogát s a polgármester ur isteni komolysággal hagyja jóvá a »klub« alapszabályait.

Hát ilyen alapon bizony nem sokat érne a vállalkozó a szabadsággal és a városi tanácsnak is flikopnék az álla a kártya megváltási pénzek mián.

Na de hát a vállalkozónak is, meg a belga polgármesternek is van magához való esze. A b-jon hamar segítve van. A vállalkozó folyamodást ad be a tanácshoz, amelyben kifejti, hogy nem volna méltányos és okos dolog, hogy ha a város költségvetésében bizonytalan összeű jóvándelmeket szerepeltetnének és bevadánya végén ajánlatot tesz, hogy a játékpenzt évi ennyi és ennyi százezer frankkal megváltja. A tanács az ajánlatot természetesen elfogadja s abérlo ezzel megszerezte az állandó bankszabadságot is mert attól fogva nem kell egyéb ténátnia, csak a bankadás jogát kell mindnap formálisan elárvereznie, a jog kikiáltási ára azonban olyan magas, hogy kivüle nem akad ajánkozó. De meg ez a formális hivatalos aktus különben is olyankor szokott megtörténni, mikor a bank alkalmozottján kívül más ember nincs a játékteremben.

Most még csak a bank nyilvánossá tételét

kell a vállalkozónak valahogy megcsinálnia. Na azzal nem sok baja támad. A bank előcsarnokaiban kitesznek egy ívet, amelyre föl van jegyezve az új jelentkezők névsora; az íven pedig egynéhány kaszinólátogató fölírja a nevét és megtörténi a beválasztás. Ennyiből áll a ballottage, amely permanenciában folyik, s a bank gondoskodik róla, hogy legyen, a ki a szavazóívet aláírja, s hogy soha visszautasítás ne történnék.

Az idegenek egészen nyugodtak lehetnek, amint a pályaudvaron belga földet ér a lábuk, valamelyik kaszinónak azonnal tagjaivá lettek.

A bank vállalkozójára nézve pedig sok előnye van annak, hogy a bank jellege nem nyilvános.

Igy többek közt, míg például a monte-carli kaszinóba a belépés egészen díjtalan, addig a belga bankok vállalkozói egy arannyal már a belépésnél megarczolja az idegeket tagsági járulékok címén.

De van még egy sokkal nagyobb előnye is a magánbankoknak, az tudniillik, hogy nem kell olyan mérhetetlen készpénz összegeket forgalomban tartani.

Azok a káprázató arany tömegek, amelyek a monte-carli kaszinó látogatóit fascinálják démoni erővel, az a belga játéktársaságok asztalain ismerek len valami. Nincs ott a játéktérben aranycsengés, papirbankó susogás; a játékot nem kíséri egyéb nesz csak a játékpénzek ügyetlen, üres kattogása. A belga

pen nálunk. A nemzetközi szövetkezeti kongresszusnak azért kiszámíthatatlanok az előnyei. Egyrészt a szövetkezeti eszme harcosságait bátorítja, másrészt alkalmas, hogy a külföld legközvetlenebbül megismerkedjék szövetkezeti embereinkkel és intézményeinkkel.

Kirschanek Ödön.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 19.

Oly kevesen jelentek meg az ülés elején, hogy legjobb akarat mellett sem lehetett tanácskozni.

Fel is használták ezt a kedvező alkalmat az ellenzéki férfiak és amikor Perczel elnök lél tizenegy órakor az ülést megnyitotta, a katalógus róme fenyegetett.

Egy kis szavazás.

Artatlan arccal jelentette az elnök, hogy egy csomó képviselő szabadságot kért.

— Nem adom meg a kért szabadságot — mondta Olay.

— En pedig megadom — jelentette ki Kubik Béla.

Perczel már szavaztatni akart, a mikor a Kubik Béla kérésére kénytelen volt a Házat megszámláltatni. — Hetvenketten voltak jelen.

— A jegyzők jelentése alapján a Ház nem határozatképes, így az ülést 10 percre felfüggeszttem.

A tízperces szünet után megadták a kért szabadságot.

Részletes tudósításunk az ülés lefolyásáról a következő:

Napirend szerint következik a

czivillista

tárgyalása.

Mukics Simon erős szavakkal ítélte el a czivillista felemelését. Hazafiúi kötelességének

tartja, hogy a nemzet ellen, a nemzet rovására, ne szavazza meg a törvényjavaslatot. — Mindenekelőtt a magyar királyi udvartartást keresi.

Hock János: Hiába keresed, nem találsz meg. (Dertültség.)

Mukics Simon: Törvényekkel igazolja, hogy jogunk van önálló magyar udvartartásra. A Habsburgok azonban sem a törvényeket, sem az esküjüket nem tartják meg. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Az elnök Figyelmezteti a szónokot, hogy az ily sértő kifejezésektől tartózkodjék. (Zaj.)

Madarász: Ez igaz.

Az elnök: Az elnöki kijelentéssel szemben még Madarásznak sincsen joga vitakozni.

Mukics Simon: Nem tudja megérteni, miért nincs udvartartásunk. Es ha nincs, miért adunk folyton több és több pénzt egy nem létező dologra. (Helyeslés a baloldalon.) A miniszterelnök maga mondta, hogy a czivillista felemelése nem a királynak kell, hanem az udvartartásának. Hogy lehet tőlünk kívánni, hogy egy idegen udvar részére szavazzuk meg a magyar nemzet keserves filléreit. (Helyeslés balról.)

Amikor a király és nemzet joga között kell választani, nem habozik kijelenteni, hogy a nemzet jogaiért száll sikkra. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Nem emeli fel az udvartartás költségeit, hogy az osztrákok még többet költhessenek a mi pénzükből. Ez az uralkodóház nem érdemi meg a nemzet újabb megterhelését. De nincs is rászorulva. A Habsburg-ház már eleget vétkezett a magyar nemzet ellen és állandó törekvése a magyar nemzetet szegényebbé és ködössé tenni, hogy annál könnyebben tehesse tönkre. (Zajos helyeslés a bal- és a szélsőbaloldalon.)

Nem tartja jogosnak, hogy az uralkodóház tagjai a magyar nemzet pénzét költsék el. Az uralkodóháznak jelenleg 77 tagja van. Most már érthető, miért emelik folyton a czivillistát. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.) A magyar nép legnagyobb része még magát és családját sem képes fenntartani, hogy lehet egy ilyen nemzetből folyton újabb és újabb áldozatot kérni. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

A főherczegek közül csak József és József

Agost érdemlik meg, hogy szeressük. (Eljenzés a baloldalon.)

Madarász József: Azok magyarok.

Mukics Simon: A törvényjavaslat nem a magyar király részére kéri a költségeket, hanem az osztrák császár részére. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Mukics Simon kijelenti, hogy meggyőződése szerint beszél, állításainak valósága mellett a történelem lapjai tanuskodnak. A Habsburgok bűnkrónikája bitókkal, gyilokkal van tele, törekvése mindig az volt, hogy a magyar nemzetet germanizálja. Célja mindig öszszbirodalmi terveinek megvalósítása volt, törekvéseihez pedig Magyarországot szemelte ki első áldozatul.

A főherczegek legtöbb esetében magasrangú tisztnek, mint ilyenek apanázsukon kívül óriási fizetést huznak az állam vagyonyából.

Kubik Béla: Rohamosan emelkednek.

Mukics Simon: Ezen az állapoton változtatni kell, ez a tönk szélére sodorja országunkat. A magyar föld művelőjének a föld nem termi meg betevő falatját, az iparos nem bír megélni. A kormány ezekért semmit sem tesz, hanem még a közös vámtörlettel jobban el akarja nyomni.

A jelenleg tárgyalás alatt levő javaslat sem számol az ország teherviselési képességével.

Szünetet kér.

Az elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után

Mukics Simon folytatja beszédét. A király nem ragaszkodik a nemzethez. Felolvassa II. Lipót levelét, melyet az országgyűléshez intézett, melyben az elismerte, hogy szükséges a nemzet és az uralkodónak érintkezése. A mi királyunk azonban kerül benőtinket. Természetes tehát, hogy nem szavazza meg a költségeket egy olyan uralkodónak, aki népével együtt nem érez. (Helyeslés a baloldalon.)

Günther Antal beszélt ezután.

Günther Antal: Dániellel polemizál. Nincs joga a királynak tetszése szerint megállapítani az udvartartást. A mi magyar udvartartás nincs, nem szavazza meg a czivillistát.

Marjay Péter: Szóvá teszi a református papok és tanítók sanyaru helyzetét. Ha az udvartartásra és katonai kiadásokra telik költség, teljék a református papok és tanítók helyzete javítására is. Nem fogadja el a javaslatot.

Ezek az urak aztán kiváltságos helyzetök tudatában szeretik a kiskirályok allűrjeit utánézni s valami olyan „Medicies” szerepben tetszelegnek önmaguknak. Városuk falain belül játszik a művészetekért és a nép jóvoltáért élő szuveréneket.

Csa hogy mindenhez pénz kell, még pedig sok pénz. Aki tehát nyitott tárczával közeledik feléjük, az szívesen látott vendégük, még ha az ördöggel cimborálna is.

Jönnek tehát a bankbérők és kezdődik a komédia.

— A hatalmatok meg van hozzá, akár csak a monakói fejedelmek — szólnak a pénzemberek — adjatok hát nekem bankjogot és én részt adok az aranyaimból.

Erre következik egy műfaháborodás a mélyen tisztelt polgármester ur részéről:

— Belgiumban nincsen bankszabadság — hangzik a méltatlankodó válasz — a játék nálunk egyáltalán csak magántársaságban van megengedve, ahová idegeneknek tilos a bejárás és akkor is mindeközben jogában áll a bankadás. Ez a jog egy személyé, vagy egy érdek csoportté nem lehet.

A vállalkozó pedig azonnal elérte a szíves tanítást és megnyugtatólag szól közbe. Kijelenti, hogy nincs is szándékában nyilvános bankot állítani, csak egy magánegyesület megalapításáról van szó, melynek helyiségeiben a társak számára a roulette és a trente et quarante-játék megengedtessek.

A bankadás joga a törvény értelmében minden nap el lesz árverezve s az árverésen

befolyó összeget a város tanácsa kapja kártya- és golyómegeváltás fejében. Az egyesületbe csak tagok fognak bejárhatni, taggá pedig csak közgyűlési ballotage útján veszik fel a jelentkezőket és pedig a jelentkezéstől számított két nap után.

Ezen az alapon aztán a vállalkozó megkapja a bankalapítás jogát s a polgármester ur isteni komolysággal hagyja jóvá a „klub” alapszabályait.

Hát ilyen alapon bizony nem sokat érne a vállalkozó a szabadsággal és a városi tanácsnak is felkopnák az álla a kártya megváltási pénzek mián.

Na de hát a vállalkozónak is, meg a belga polgármesternek is van magához való esze. A bajon hamar segítve van. A vállalkozó folyamodást ad be a tanácshoz, amelyben kifejti, hogy nem volna méltányos és okos dolog, hogy ha a város költségvetésében bizonytalan összegű jövedelmeket szerepeltetnének és beadványa végén ajánlatot tesz, hogy a játékpénzt évi ennyi és ennyi százezer frankkal megváltja. A tanács az ajánlatot természetesen elfogadja s abérül ezzel megszerezte az állandó bankszabadságot is mert attól fogva nem kell egyebet csinálnia, csak a bankadás jogát kell mindnapon formálisan elárvereznie, a jog kikiáltási ára azonban olyan magas, hogy kivüle nem akad ajánkozó. De meg ez a formális hivatalos aktus különben is olyankor szokott megtörténni, mikor a bank alkalmasozottjain kívül más ember nincs a játzótermekben.

Most még csak a bank nyilvánossá tételét

kell a vállalkozónak valahogy megcsinálnia. Na azzal nem sok baja támad. A bank előcsarnokaiban kitesznek egy ívet, amelyre föl van jegyezve az új jelentkezők névsora; az íven pedig egynéhány kaszinólátogató fölírja a nevét és megtörténi a beválasztás. Ennyiből áll a ballotage, amely permanenciában folyik, s a bank gondoskodik róla, hogy legyen, a ki a szavazóívet aláírja, s hogy soha visszautasítás ne történjék.

Az idegenek egészen nyugodtak lehetnek, amint a pályaudvaron belga földet ér a lábuk, valamelyik kaszinónak azonnal tagjaivá lettek.

A bank vállalkozójára nézve pedig sok előnye van annak, hogy a bank jellege nem nyilvános.

Igy többek közt, míg például a monte-carli kaszinóba a belépés egészen díjtalan, addig a belga bankok vállalkozói egy aranyval már a belépésnél megarczolják az idegeneket tagsági járulékkal szemben.

De van még egy sokkal nagyobb előnye is a magánbankoknak, az tudniillik, hogy nem kell olyan mérhetetlen készpénz összegeket forgalomban tartani.

Azok a káprázató arany tömegek, amelyek a monte-carli kaszinó látogatóit fascinálják démoni erővel, az a belga játéktársaságok asztalain ismeretlen valami. Nincs ott a játéktérben aranycsengés, papirbankó susogás; a játékot nem kíséri egyéb nesz csak a játékpénzek ügyetlen, üres kattogása. A belga

Darányi Ferencz: A kormány politikája iránti bizalmatlanságból nem szavazza meg a javaslatot.

Ülés vége 3 órakor.

Egyházzenei póttanfolyam.

Szerecsényi Pál püspök ur 5 exellentiaja, dr **Bundala János** fővárosi hitoktató és **Kersch** esztergomi főszékesegyházi karnagy, mint előadók, közreműködésével a nagyváradai egyházmegyei kántorok részére, egy az egyházzenei reform kivételére folyó év július 18—23. tartó póttanfolyamot rendezett.

O Exellentiaja s az udvari papság jelenlétében a Kurzust hétfőn délután 3 órakor dr **Bundala** nyitotta meg. Szép előadásában lelkesítő szavakkal hiva föl a hallgatóságot, hogy az egyház parancsszavának engedelmessé, teljes buzgalommal és igyekezettel iparkodjanak az egyház szellemének megfelelő zenét és éneket elsajátítani és a vallásosság emelésére azt a gyakorlatban is alkalmazni.

Majd **Kersch** karnagy lépve az előadói székre a tőle megszokott tudással és szakértelemmel főbb vonásokban vázolta a liturgikus zene előnyét, szépségét, magasztosságát, rámutatva a jelenleg divó visszaélésre és közönyösségre, amelyet az egyházi zene terén naponként sajnos, alkalmunk van tapasztalhatni.

Mindezek után O Exellentiaja szeretetteljes szavakkal üdvözölte egyházmegyéje kántorait. Oszinte örömet fejezte ki, hogy atyai hívó szavára ily szép számmal egybegyűltek. Buzdította és lelkesítette a hallgatókat, hogy a tanfolyamban teljes figyelemmel és odaadással vegyenek részt, s hogy az őseredetiségéből kiforgatott egyházi zene és ének a hives lelki épülésére és a vallásosság emelésére, az őt megillető helyét ismét elfoglalhassa.

A tanfolyamon résztvevők száma 57.

O Exellentiaja ezen fáradságot és költséget nem kimélt nemes eljárása és intézkedése által mély hála és hódoló tiszteletre kötelezte

le magas személyisége iránt a póttanfolyamon résztvevőket, alkalmat adva ezáltal a bővebb tanulásra s az egyházmegye papjai és kántorai között fennálló szeretetteljes kapocs megerősödésére és megszilárdítására.

Az összes résztvevők a papnövelde legszivesebben látott vendégei.

A Kurzusban résztvevők névsora a következő:

Aul Antal, Balázs Géza, Bellovics Antal, Takácsy Lajos, Niedermayer Antal, Szőke János, dr Hercz Károly, Stéger Géza, Rozs Lajos, Kelemen László, Pfeiffer József, Pteko József, Weber Sándor, Szabados Pál, Zajgha Béla, Erdélyi Mihály, Gál István, Pércsy Kálmán, Zöldi Bertalan, Mészáros József, Konecsny János, Tóth Ferencz, Ujházy Béla, Illés Gyula, Tóth Lajos, Nagy Lajos, Mészáros Ferencz, Ujházy Miklós, Szabó Andor, Krezenerich Sándor, Krezenerich Ferencz, Kotvajt György, Orbán János, Dobossy István, Rákossy Ferencz, Antal Gusztáv, Lukács János, Székely Lajos, Pálfi László, Kalmár Illés, Lehoczky József, Müller Gyula, Pettásevics János, Vértessy Andor, Helyda János, Kozeluka Sándor, Varga Gyula, Csoma Károly, Szabó Béla, Csicsay Alajos és Csomák János.

Az egyházzene reformálására irányult póttanfolyamon az előadások sorát dr **Bundala József** nyitotta meg.

Beszédében különösen utalt arra, hogy micsoda változásokon ment keresztül az egyházi ének, különösen a mise ének a legrégebb kortól napjainkig.

Kersch karnagy pedig az eddigi összhangzattani könyvekben sehol föl nem található összhangzás szabályait magyarázta meg a megfelelő példákkal megvilágosítva a hallgatóság folytonos érdeklődése mellett.

Udvardy József.

A keletázsiai háború.

Kuropatkin jelentése.

Pétervár, jul. 19. Kuropatkin tábornok 16-iki kelettel a következőket jelenti távirati úton Miklós császárnak: A keleti harczenén álta-

játékbankokban ugyanis márkába megy a játék.

Aki egy nagyobb bankót fölvalt, az nem aranyat, hanem gyöngyházból készült, vagy ólomból, cinkből préselt játékpénzt kap érte. A készpénz pedig eltűnik a bank feneketlen pénztáraiba s aki nyereségben van, játékpénzeit a távozásnál ott válthatja be a főpénztárnál készpénzre.

Ez nagy, ez óriási előnye a vállalkozónak, aki így nem kénytelen milliókat kiszórni a játékasztalra és így nincs kitéve annak a szükségyszerű kellemtelenségnek, hogy saját alkalmozottai vagy pláne maguk a klublátogatók meglopják.

Van azonban ennek a játékpénz-rendszernek egy nagy hátránya is, nem ugyan a bérlőre nézve, de a közönségre.

Amíg ugyanis a bank szolid vagyoni bázison áll, ez a rendszer mindenképpen beválk, mihelyt azonban a bank részéről nincs meg a vagyoni biztonság, a közönség, eltekintve attól, hogy már a játék mikéntje sem egyébb zsarolásnál, egyébként is csúnyán becsapódhat. Mert végre is a zsebébe senkinek sem lehet beletekinteni, egy játékbank pénztárába meg éppenséggel nem.

Megtörtént ugyanis már akár hányszor, hogy egy-egy ilyen játékbank-társaságnak nem volt több alapötkeje, mint amennyivel az előzetes kiadásokat fedezhette, úgy hogy az üzletet a derék urak tisztára arra alapították, hogy a kaszinó látogatói — kártyás nyelven szólva — eleinte mind le fognak törni.

A számítás azonban nem vált be s egy

nyereségben levő játékost azzal löztek le, mikor a pénztárhoz ment a játékpénzeit beváltani, hogy bevették társul az üzletben.

Egy másik esetben még rosszabbul járt a nyereső játékos. A pénztár nem tudott fizetni, az akadémikusok, lármázó embert tehát azzal csitította le a pénztáros, hogy elismervényt adott neki az összegről, amely másnap lett volna fizetendő. Másnap azonban egy egészen idegen ember üt a pénztárnál, aki meglehetősen nyersen közölte a pénztár kérését, hogy a tegnapi pénztárost a vállalat rendtelensége miatt elbocsátotta és az ő magántermészetű adóságai miatt a bank nem teljesítheti a fizetéseket. A becsapott ember botrányt rögzített, a játékbankot be is kellett zárni, a pénz azonban, és pedig sok ember sok pénze menthetetlenül el volt veszte.

Nagyobb kaszinóknál az ilyen mal apropos nem igen szokott előfordulni, igen gyakran előfordult azonban, különösen az utóbbi időkben a Belgiumban uton-ételen gombamódra támadó zugbankocskákban, és a botrányok egyremásra megismétlődtek. Úgy látszik, ezek az épületes históriák költöttek fel a belga törvényhozók édesen szendergő erkölcsi érzését is, hogy megalkossák azt a sokat emlegetett új játéktörvényt, amelynek hosszú életében, vagyis inkább életre ébredésében, tudja Isten, miért, de magunk sem bízunk — és talán ők maguk sem, a tisztelt törvényhozó urak, de már azt ők tudják hogy miért.

Egyelőre azonban nem érzik jól magukat a belga játékbankbérlők . . .

lában elégtelenek voltak információink az ellenség erejét illetően a szöncsuini hegylánc szorosainak Kuroki seregétől történt megszállása után. Egy verzió szerint az ellenséges csapatok erősítést nyertek, a csapatokat a Dalin-szoros és Sziujan felé tolták el. Azt is jelentették, hogy Kuroki főhadiszállását Csakuvuból Tojankuba tette át. Későbbi jelentések szerint és a megtörtént kutatások után azt vélték, hogy az ellenség főhadereje Liasanhuán környékén van összepontosítva és hogy az előrs a liakoilini-, ufankuani-, szinkailini-, lanhaulini- és csapanlini-, valamint a szibejlinszorosban Liaocolin magasságában van elánczolva. Július 17-én elhatározták, hogy az ellenség erejét megállapítandó, megindulnak a liaosanhuan állás irányában. Keller gróftábornoknak megparancsolták, hogy ne a szoros elfoglalása legyen célja, hanem az ellenség kikapasztalódó erejére való tekintettel haladjon előre. A három zászlóaljából álló baloldali csapatot Szibejlinszoros felé vezényelték, míg a 14 zászlóaljából és 12 ágyúból álló középső hadoszlop Kasztalinszki vezérőrnagy vezénylete alatt indult a Liaocolin-szoros ostromára és a Temple-magaslatokra, valamint az ufankuanszorosra. A jobb oldali egy zászlóaljából álló csapatnak az volt a feladata, hogy a Szibejlinszorosból kijövő utak keresztezésénél szállja meg az utat, hogy a Kasztalinszki vezérőrnagy csapatának jobb szárnyát védje. A 16 tartalék Tábanban marad és a haderő egy része a tauani állást szállotta meg. 16-án este 10 órakor a csapat eleje elvonult Kaun előtt. 11 órakor a 28-ik ezred egy zászlóalja elűzte a japánok előőrsét a Lankolin és Szinkalin-szorosokból kivezető utak kereszteződésénél. Az ez ütközetet követő részleteket még nem állapították meg, de azoknak lefolyása nagyjában Keller gróf tábornok jelentése szerint a következő volt: A japánok éjjel kiűrtették a templei és liakoliszorosokat és csak előőrsöket hagytak a szorosokban.

Reggel 8 órakor Keller tábornok, ki a Kaunan mellett lévő toronyból megállapította annak a szükségességét, hogy a Kasztalinszki-féle sereg segítségére menjen, három zászlóaljat a főpartalékból a Temple körül lévő magaslatokra küldött a célból, hogy a már megszállt állásokat megtartsák. Tekintettel az ellenség támadására, más tartalékokkal kellett a küzdelemben álló csapatokat megerősíteni. Az ezektől elfoglalt állások helyzetük tekintetében nem voltak előnyösek. A midőn Keller tábornok az előőrshez érkezett, megállapította az ellenségnek erőnkkel szemben való túlnyomó voltát és elhatározta, hogy a küzdelmet nem folytatja és hogy semmiféle tartalékot sem von előre, különösen arra való tekintettel, hogy későbbi esetleges támadáskor tűzértség nélkül kellett volna fellépnie. Ezért délelőtt 12—1 óra körül elhatározta, hogy a csapatokat a Jancselinszorosban elfoglalt régi állásaikba vezeti vissza. A csapatok lassanként teljes rendben vonultak vissza egy magasabb állásba vezényelt tábori üteg védelme alatt. Dél körül látszott, hogy az ellenség támadólag lép fel a jancselini állás jobb szárnya irányában. Egy japán hegyi üteget mely a Jancselin-szoros legmagasabb pontján volt elhelyezve, a harmadik dandár harmadik ütegeinek 34 lövésével teljesen elhallgattatták. Az ütközetnek délután 3 órakor volt vége. A csapatok visszatértek Kaunanba. A japánok előrenyomulását a Lanke folyó völgye előtt egy fölünk elfoglalt és megtartott állásból tartóztatták fel. Az álmatlanul eltöltött éjszaka és a szörnyű forróság folytán csapataink, melyek több mint 15 óráig küzdöttek, igen fáradtak voltak. A veszteségeket még nem állapították meg pontosan, de Keller tábornok jelentése szerint több, mint 1000 főt tesznek ki Legtöbbet szenvedett a bátor 24. ezred. Keller különösen Lacsicszki 24. ezredbeli ezredes és Porai Kerosicz ezredes bátorságát, hidegvérét és higgadságát emeli ki. Utóbb említett lábán súlyosan megsérült, de ennek dacára az ütközet végéig a csatasorban maradt.

Pétervár, jul. 19. Kuropatkin tábornoknak Miklós császárnak intezett távirata még a következőket mondja:

Tüzünket a Munkdentől délre lévő magaslatra irányítottuk és kényszerítettük a japánokat a magaslatok elhagyására is, melyeket a kozákok azután azonnal megszállottak. Amikor a japánok újból csoportosultak, nagy haderővel kezdtek támadni, de Csingsilifing előrenyomulva, a kozákok keresztfűze alatt visszavonultak és rendtelenségben szóródtak szét, nyilván veszteségekkel. 15-ike és 16-ika között éjjel egy gyalog vadászcsapat, melyet a Csincsa folyó völgyébe küldtek kutatásra, észrevette, hogy az ellenség kiürítette Haocsiatant és környékének falait. A Szinakunczipu környékének dombmagaslatait a japán testőrcsapatok előőrsai szállották meg, melyek vadászainkra lötek, anélkül, hogy kárt tettek volna bennük. 17-én kozákok és vadászok szállották meg a Naolinhsutól keletre lévő dombokat és tüzelni kezdték a japán gyalogság és lovasság ellen, mely Haocsiatantól vonult előre. 17-én éjjel a következő nap délig a Csincsa völgyében több ellenséges járőrrel láttak meg. A japánok a sziakotani ut egy pontját szállották meg. Az ellenség 15-ike és 16-ika közt éjjel kiürítette a Pkalin-szorost a Dalnin-szoros irányában és előőrei Pkalin-től három kilométerre délkeletre lévő állást foglalták el. A Liaokaolin-szoros és az e szorostól délre lévő templomdombok meglehetősen erős japán csapatból vannak megszállva. 14-én Liaojang-Szaimacs irányában Poszihu környékén, Fandziapudzánál ellenséges csapatot láttak meg. Egy kozák járőr 15-én kis japán csapatot látott meg Kanhuliban, Kuanszandiantól 250 kilométernyire. A kozákok néhány lövése után a japánok a hegyekbe vonultak vissza.

A csár bizik.

Nisnij-Novgorod, jul. 19. A csár megtekintette a csatába induló csapatokat s rövid beszédet tartott a legénységhez, amelyben azt mondta, hogy a rettegett orosz sereg hőseinek magatartása fényesbeütökkel fogja ezt a háborút a történelem lapjain msradandóvá tenni.

Fegyenczek a háboruban.

Pétervár, jul. 19. A belügyminiszter rendelete a Szibériába deportáltak közül 3300, a Katalin szigeten levő fegyenczek közül 1400 85 évnél nem idősebb fegyenczet besoroztak az orosz hadseregbe.

Huszonyolcz órás harc.

London, jul. 19. A jangselin környékén vívott csatában a Daily Mail haditudósítója utólag még azt jelenti, hogy a csata igen nagy és igen heves volt. A csata hajnalban kezdődött és csak másnap reggel 7 órakor ért véget. Keller csapatai rendetlen futásban kerestek menedéket. A vesztesége 3000 halott és 1400 sebesült, azonkívül a japánok 7 ágyut és nagyon sok hadiszert ejtettek zsákmányul.

Togo admirális meghalt?

Budapest, július 19. (Saj. tud. táv.) Dsifuból jelentik a Daily Expressnek Chicagóba, hogy Togo japán admirális állítólag meghalt. Az egész környéken a kolera pusztít, Kinai emberek temetik el a halottakat. Fentartással közöljük e kárt arról inkább, mert a csifui jelentések általában megbízhatatlanok!

Elestek a Motien szorosnál.

Budapest, jul. 19. (Saját tud. táv.) A Reuter-ügynökségnek jelentik Kuroki főhadiszállásáról. A japánok július 14-én a Motien szorosnál vívott csatában 300 emberüket veszítették. Orosz részről elestek kétezeren. A japán had egy dandárból és egy zászlóaljából állott.

UJDONSAGOK.

Mikor a miniszteriumnak nincs szive.

Nagyvárad jul. 19.

Több mint három évvel ezelőtt a vallás és közoktatásügyi miniszter egy bikarmegyei állami tanítót elszakított feleségétől, aki állami ovónő. A házastársakat két különböző faluba helyezte, melyek mértföldnyi távolságra vannak egymáshoz. A szegény tanító, hogy kenyerét el ne veszítse elfogadta az áthelyezést abban a reményben, hogy majd pár hónap múltán a feleségét is utánna helyezik, a várt áthelyezés azonban egyre később.

Egyik folyamodvány a másik után ment fel a miniszteriumhoz az áthelyezésért, de mindhiába, mert miniszter elutasította azokat. E szerint a házastársak a kultuszminiszter jóvoltából — elváltan élnek egymástól.

A közönség előtt humorosnak tűnik fel az egész dolog, de az érdekeltekre nézve cseppet sem nevetséges. Ha jól meggondoljuk a dolgot mégis csak szivtelenség a miniszteriumtól, hogy beáll — házasságtörőnek. Nem képzelhetjük el, hogy Magyarországon nincs olyan helység, hová egy állami tanítói és tanítónői állás nincs üresedésben.

*** Személyzeti hír az egyházmegyéből.** Dr Szamrecsányi Pál püspök rendelete a következő áthelyezések történetek az egyházmegyében. Kovács Rezső a zilahi káplánágról Tasnádra, Barabás György az újkigyósi káplánágról Zalahra, Gyepes Imre Tasnádról Újkigyóra lett káplánnak küldve. Gahér Mihály újmisési ideiglenes karkáplánnak lett berendelve.

*** A Szent Vincze-intézet ünnepe.** A Szent Vincze-intézet tegnap ülte meg védőszentje ünnepét.

*** A Párispatak rendezése.** A városi mérnöki hivatal egymásután terjeszti elő a szebbnél-szebb terveket, amelyek mindenike megvalósítás esetén nagyban emeli Nagyvárad fejlődését. Ezek között legérdekesebb és legértékesebb az, amely a Páris-patak szabályozása által a város nagyrészt lenne hivatva megmenteni ettől a rakoncátlan és közegészségügyi tekintetben veszedelmes pataktól, igazabban szemétfészektől. A főmérnök azt a régi tervet akarja megvalósítani, hogy a Páris-patak Kálvária-utca végéig Sztaroveczky-úczán beboltolt óriási csatornában vezessék a Nagyvidnát a Körözszebe. Így a város jó részén keresztül folyó patak medrét behelyettesítené tömenni s egy részén, a Fő utcától és Szaniszló-utczáig egy új utcát lehetne nyitni a meder helyén. Ezáltal a Sal Ferencz-utczai és Lukács György-utczai házoknak a patak felső kertjéinél utca vonal keletkezne, amely beépítés által értékessé válna. Az életrevaló tervet bizonyára örömmel fogadja a törvényhatóság.

*** Arendőri tudósítások a lapoknak.** Lapunk tegnapi számában felszólaltunk a nagyvárad rendőrség azon eljárása ellen, hogy az utóbbi időben a rendőri sajtóiroda nem ad értesítést a lapoknak az előfordult körülményekről. A közlemény tartalmát mi minden fentartjuk: de minden félreértés elkerülése végett kijelentjük, hogy ezen közleményünk Papolczy Ferencz tb. főkapitányt nem érinti. A főkapitány szabadság ideje alatt a rendőrség

vezetésével Papolczy Ferencz kapitány van megbízva, aki ezen elfoglaltsága mellett a bünyügyi osztály vezetését is közmegelegedéssel teljesíti s így igénybe van véve minden ideje, tehát személyesen nem intézhetette az értesítések küldését. Azóban már intézkedett, hogy a rendőrségi tudósításokat a lapok pontosan megkapják.

*** Negáll János emlékezete.** Tegnap, Pauli Szt Vincze ünnepén volt 5 éve, hogy a szent emléktű Negáll János püspök, az igazak halálával visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Az évfordulás gyász szent-mise reggel 8 órakor volt a székesegyházban. Résztvettek az irgalmas nővérek növendékeikkel s a káptalani központi tiszték. A Szent Vincze-intézetben a nagy ünnep miatt, előző napon tartotta segédlettel a requiemet Fetszer Antal apátkananok, intézeti igazgató. Az intézetben ünnepélyes nagymiséi pontifikált Fetszer Antal apátkananok, délután pedig az általa végzett lytánia előtt Tóth Lajos theologiai tanár tartott szent-beszédet, a szép számmal egybegyűlt hívek előtt.

*** A hamiskártyás gróf.** A berlini reggeli lapok a következő jelentést közlik Schneidemühleből: Ma hoztak ítéletet több napi tárgyalás után a gróf Buinskiak perében. Gróf Buinski Jánost játék közben való család kísérletéért és párbajra való kihívásért három havi börtönbüntetésre és 3000 márka pénzbüntetésre, továbbá egy havi várfogság büntetésre ítélték. Gróf Buinski Bolesztávot felmentették. Gróf Buinski Jánost 50,000 márka óvadék fejében szabadlábon hagyták.

*** 3245 katonasszükevény.** Lőcséről írják: Az ideai sorozás Szepesmegyében igen szomorú eredménnyel végződött. Összesen 5287 katonasoros legény volt felhíva, de 3245 itt hagyta a hazáját és Amerikába szökött. Az ittmaradt 2042 legény többnyire oly gyenge volt, hogy azok közül csupán 551 vált be.

*** Elfogott tolvaj.** Weisz József pálinka és ócskavaskereskedő már régebbi idő óta állandóan lopta valaki. Napokkal ezelőtt is több mássa rezet loptak el raktárából. Weisz jelentést tett az esetről a rendőrségnek, mely erősen nyomozta a tolvajt. Tegnap hajnalban Barabás Elek, Weisz alkalmazottja nagyobb mennyiségű rezet kínált Fischer Samu házalónak eladásra. Fischer meg is kötötte Barabással az üzletet, de mivel tudta, hogy az eladott holmi lopott jószág, titokban rendőrért küldött, aki megérkezve letartóztatta a tolvajt.

*** A Kazinczy utczai tűzvész.** Azt az óriási tüzet, a mely tegnap éjjel Budapesten a Kazinczy-utca 52—54. számú ház tetejét teljesen elpusztította, a teljes számban kivonult tűzoltóság csak óriási erőfeszítések árán s közel harmadfél órai munkával tudta elfojtani. A tűz a hatalmas épület jobbsarkában keletkezett eddig még meg nem állapított módon. Csak sejtik, hogy a tüzet a kéményből kipattanó szikra okozta, a mely a teljesen kiszáradt és koraadt mennyezetgerendákat lángra lobbantotta. Már több ízben volt ebben a házban gerendatűz. Tavaly ugyancsak egy gerendatűz alkalmával a tűzvizsgáló bizottság elrendelte, hogy az összes mennyezet-gerendákat újakkal cseréljék ki. A ház akkori bérletje Salczér Ignác, nem tett eleget a meghagyásnak, amennyiben csak az elégett gerendákat helyettesítette újakkal, az épen maradtakat meghagyta. Az új bérlet, Osterricher balassagyarmati borkereskedő szintén nem törődött a gerendákkal. A felelősség tehát őket terheli. A tüzet először a Mátyás-templom toronytőre jelezte a tűzoltóságnak, közvetlenül utána pedig a Kazinczy-utczában cirkáló rendőr, a honnan Janicsok

Antal tűzfelügyelő és Blaschnek Hugó segítségét vezetésével a II., V., VI., VII., VIII., XI. és a központi tűzörségek vonultak ki tolólétrákkal és a gőzfecskendővel.

A tűzoltókat csak reggel négy órakor sikerült a tüzet lokalizálni. Ekkor elvonultak. A VII. kerületi tűzörség azonban reggel hét óráig kőnn maradt. A ház lakói az egész éjszakát az utcán töltötték és csak reggel nyolc óra felé tértek vissza a lakásaikba. Két könnyű természetű baleset is történt. Glück József pinzér és Kohn Lajos kávé, a kezükön kisebb égési sebeket szenvedtek. A mentők a helyszínen bekötötték a sebeiket. A hetek óta tartó óriási hőségnek nagy része van a katasztrófaban. A tűzoltók a tegnapi nap folyamán hat helyre vonultak ki. Mind a hat helyen az óriási hőség volt a közvetlen oka a veszedelemnek. Az Alkotás-utcában, a Budaörsi-úton és a Felső vaspálya-utcában takarmánytűz, a Lámpagyárban kisebb tetőtűz, a Fairbanks-féle mérleggyárban pedig gerendatűz pusztított. Mindentűz szerencsére korán elfojtották a veszedelmet.

* **A napszamos tolvaja.** Imbrik Tógyer napszamos tegnap délután a Szarvasoron megfürdött a Peczében. Két jómadár: Knes János és Tokk Kozstán látták, hogy Imbris a parton hagyta a ruháját. Midőn Imbris más felé nézett, a két alak felkapta a fürdő ember ruháját és azzal odább állottak. A rendőrség csakhamar elcsípte a tolvajokat és bezárta őket.

* **Halálosítás.** Mély részvéttel értesülünk Nagy Károly nyug. honvéd százados haláláról. A derék férfi elhunytát nagy rokonság gyászolja. Temetése ma, szerdán délután lesz. A családi gyászjelentés a következő:

Verseghi dr. Nagy Ferencz és neje, Igaz János és neje, Boronkay Gyula és neje, Glatz Aurél és neje, Nagy Irma, Rüdiger Mártha, Bolloré Mária, öz. Csathó Antalné, szül. Verseghi Nagy Elekka, öz. Lerch Jánosné, Verseghi Nagy Miklós, Verseghi Nagy Mária, Verseghi Nagy Jozsef, Kardhordó Arpádé, szül. Verseghi Nagy Hermio; öz. Prámer Andorné, szül. Bayer Karolin; továbbá számos rokonok nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják, a felejtethetlen jó unokatestvér, sógor, apa és rokonnak Nagy Károly nyug. m. kir. honvédszázadosnak f. hó 18. án d. u. 5 órakor, életének 74 ik évében, rövid szenvedés után véglegyengülés következtében történt gyászos elhunytát. — A megboldogult földi maradványai folyó hó 20-án, d. u. 5 órakor fogtak a róm. kath. egyház szeriartása szerint Szt. János-utca 47. sz. háznál beszenteltetni és az olasz-i sírkerben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig f. hó 21-én, d. e. 10 órakor fog a premontrai rend templomában az Egk Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, bajtársai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívottak. Nagyvárad, 1904 július 19. Aldás és béke porairal

* **Meglopott kávé.** Kurlág Dezsőt, a Loyd-kávéház bérletjé, a hetese állandóan meglopta. A kávé midőn észrevette, hogy az evőeszközei napról-napra fogynak, megf. yelte személyzetét, de semmikép sem tudott rájönni, hogy ki a tolvaj. Végre a rendőrségnél tett jelentést az esetről, mely szigorú nyomozást rendelt el az ügyben. A nyomozás során kiderült, hogy a háziszarka Nyóga Tógyer kávéselegény, a kinél házkutatás alkalmával megtalálták az elveszett evőeszközöket. N. ágát a rendőrség letartóztatta.

* **Összeroncsolta a cséplőgép.** Borzalmos szerencsétlenségről értesített tegnap délután belényesi tudósítónk: Tarkány község határában Kristó Lajos földes ur szerűjén már

javában folyik a cséplés. A munkások tegnap már korán reggel hozzáfogtak a munkához. Dőlég a legnagyobb rendben, vigan folyt a dolog, de 12 óra felé vérfagyasztó szerencsétlenség zavarta meg a munkát. A cséplőgép dobja elkapta Nagy Ferenczné munkásnőt s teljesen összeroncsolta. A szerencsétlenséget látva, a munkások megállították a gépet, de már késő. A szerencsétlen áldozatot a belényesi kórházba szállították, hol a legsúlyosabban sérült testrészét, a lábát amputálták. A műtét alatt és után Nagyné eszméletlen kivüli állapotban volt. Délután 2 órakor a beteg állapota annyira rosszabbodott, hogy rövid, de kínos vergődés után a nagy vérvesztés következtében kiszenvedett. A szerencsétlen asszonyt férje és 6 kicsi árvája siratja. A nagyváradi kir. ügyészség elrendelte a hulla felbontását. A vizsgálat lesz hivatalos kideríteni, hogy nem terhel-e valakit a szerencsétlenségért felelősség. Az esetet Belényesben és környékén izgatottan tárgyalják.

* **Névváltoztatás.** Heeskö Ábrahám nagyváradi lakos vezetéknevét Herczeg-re változtatta.

* **Elfogott váradl zsebmetező.** A gyulai rendőrség a múlt heti vásár alatt az alföldi vásárok egyik legrettegettebb zsebmetezőjét Széles Tógyer nagyváradi illetőségű zsebvágót letartóztatta. Széles Tógyer ugyanis széles kedvűen mulatott azon reményben, hogy mulatási költségeit a vásár behozza s ebből fizetni fogja, ám terve rosszul sikerült, mert a mulatóhelyen megjelenő rendőrök láttára lelkiismerete kiltét elárulta és nyugtalan viselkedéséért igazolásra szólított, de miután nem tudta magát igazolni bekísértegetett; megmozgatásakor egy 6 lövetű töltött forgópisztolyt és egy a zsebmetezés művészetéhez való borotva élesvégű nygnevezett zsebvágókést találtak nála. Szélest a rendőrség az országos vásárra ártalmatlanná tette s elzárás után hazatolonczolja Nagyváradra.

* **Meglopták mig aludt.** Fekete Dániel napszamos tegnap este magát rosszul érezve, felkötött a Mészáros utcán épülő Grünvald ház mellé. Mikor felébredt, vette észre, hogy zsebéből pénzes tárcsája 4 korona 60 fillérrel együtt eltűnt. Nyomozás során a tolvaj Székely János mázoló segéd személyében elfogott. A rendőrség lezárta.

* **Találtak egy faszállításokról vezetett előjegyzési könyvecskét és egy tulazüst cza-ruzatartót.** Atvehetők a rendőrségen.

x **Különlegességek gyűjteménye.** A ki női divatcikkek terén valódi különlegességeket és exquisit ujdonságokat akar látni, melyek máskülönbön csakis világvárosokban láthatók, az nézze meg a Kovács L. és Társa. Nagyváradon (Zöldfa-utca, Deutsch K. üvegkereskedésével szemben) ujonnan megnyitott nagy női divatruházát, mely látványossági számba megy. Tessék e jónévű, megbízható cég mai számunkba közölt hirdetését figyelmeire méltatni.

x **Csak monori kenyeret tessék kérni.**

IRODALOM.

Római katolikus halotti bucsuata tók. Az egyháztörténet jövő évéjével a neves eudródi kántor Ujhazi Miklós halotti bucsuata tók könyvet adott ki.

Szégelyes bucsuató irodalmunkban e költeményeket tartalmazó könyv hízagot pótol s a kényeseb izlést is kielégíti s a kántorok abban pompás mintákat találhatnak s azt minden előforduló alkalommal czélszerűen használják.

A könyv ára fűzve 4 korona, vászonkötésben 5 korona és braktésben 6 korona.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. A belügyminiszter az éleedi olvasó egyesület „Kassza” czímmel módosított alapszabályait jóváhagyta.

Igazságszolgáltatás.

A kártyajáték áldozata. Ma tárgyalta a kir. ítélőtábla Balassa Endréné, — Schvarcz Gyula gyapolyi nagybirtokos — hűtlen könyvelőjének és számtartójának büntnyét, kit a Schvarcz Gyula kárára elkövetett ezrekre menő összeg elsikkasztásáért az első bíróság egy évi börtönrre ítelt. Az ítélő tanács elnöke Ritoók Zsigmond táblai elnök volt, tagjai Czveck Kálmán, Balog Samu, Molnár Géza, Dobosy Alajos voltak. Vádlottat dr. Bárdos Imre ügyvéd védte. Védő ügyvéd — vádlott beismerése folytán egész védő beszédet csupán az enyhítő körülmények kidomborítására alapította. A kir. tábla a védő által felhozott hatóságos és jogi érvekben bővelkedő védbeszédében hangsúlyozott enyhítő körülmények figyelembe vételével vádlott büntetését félévre szállította, s ebből is 2 hónapot kitöltöttnek mondott ki. Védő az ítélet ellen semmiségi panaszt jelentett be.

TAVIRATOK

A főherceg köszönete.

Bécs, jul. 19. József Agost főherceg 18-án este fél 10 órakor Budapestről ideérkezett és az Imperiálban szállott meg. Ma délelőtt a főherceg Ischlbe utazott, hogy megköszönje 6 felségének a magy. kir. budapesti I. huszárezred parancsnokává történt kinevezését.

A Dunába fult.

Baja, jul. 19. (Saját tud. táv.) Pollák László gyógyszerész segéd, Pollák Lajos földbirtokos fia ma Bajától 2 órányira az u. n. holt Duna ágba furdés közben a vízbe fult. Holttestét kifogták.

Vakmerő rablótámadás.

Déva, jul. 19. (Saját tud. táv.) Öt romániai oláh rabló az éjjel megtámadta a Sztidenezsku havason Domenik János földbirtokos juhászát. A juhászt elfogták és egy kamrába zárták, aztán a 600 darabból álló nyáját elhajtották. A juhásznak időközben sikerült a kamra ajtaját feltörnie, utánok iramodott a rablóknak, s mikor elérte őket, rájuk lött. A rablók visszafordultak. Egyszerre öt golyó érte az önfeláldozó juhászt. Holtan rogyott a földre. A rablók erre elhajtották a juhokat. A csendőrség azonban már nyomukban van.

Pusztító tüzek.

Pozsony, július 19. (Saj. tud. táv.) Diószeg községben a gyógyszerértártól kezdve egy egész utca végig leégett. A lángok martaléka lett 44 ház, különféle gazdasági épületek, tetemes mennyiségű gabonamű, takarmány. Azonkívül odaveszett 60 drh szarvasmarha, 10 ló, több mint 100 juh, 30 disznó. Az egész környék tűzoltósága megjelent a tűznél, s csak nagy nehezen tudta azt estefelé lokalizálni.

Vaskut, jul. 19. (Saját tud. táv.) Ma éjjel 2 órakor ismeretlen okból tűz ütött ki a községben. Elégett 15 lakóház, az összes melléképületekkel, behordott gabonaneműekkel és takarmánnyal együtt. A kár kitesz 300 ezer koronát, melynek csak egy harmada térül meg a biztosítások révén. A tüzvész folytán 30 család lőn hajléktalanná. A szerencsétlenség pillanatnyi enyhítésére Hohenlohe herczeg, a község kegyura 3000 koronát adományozott.

Szatmárnémeti, jul. 19. (Saját tud. táv.) Ma délután két ház gyuladt ki s porig égett, az éjjel újra tűz támadt s elégett 8 ház a nagy szélben.

Földrengés.

Kecskemét, jul. 19. (Saj. tud. táv.) A város éjszakai részén ma délután 3 másodperczig tartó gyenge földrengést éreztek.

Borzalmas bosszuállás.

Kecskemét, jul. 19. (Saj. tud. táv.) Nagy Balázs itteni földbirtokost Melta Ferenczné Tóth Emerencia, a miért minden vagyonát elárvereztette, bosszúból le akarta lőni. Két lövést tett ma Nagy Balázsra. Az első lövés hátban szíve fölött érte a szerencsétlen gazdát, a másik nem talált. Nagy Balázst azonnal Pestre szállították gyógykezelés végett. Sebe nem életveszélyes. Tóth Emerenciát elfogták.

Ralóttek a sztrájkolókra.

Cluses, jul. 19. Amidőn a sztrájkoló óráskok, kik a polgármester engedélyével körmenetet tartottak, a Cretties-féle gyár előtt mentek el, közéjük lóttek, Három munkás meghalt, 13 megszebesült. A munkások közáporral fordultak a gyár felé és felgyújtották azt. A lakosság nagy izgatottságban van, melynek éle a gyáriulajdonos fiai felé fordul, mert azt hiszik, hogy ők lővöldöztek.

KOZGAZDASAG.

Nagyváradai hetivásár.

A nagyváradai piacon 1904. július hó 18. 19-ik napján tartott vásárban eladott termésmények és élelmi szereknek árjegyzéke.

Tiszta buza 16.20 —16.— Kétszeres buza 15.80 12.20. Rozs 11.60 11. Arpa 11.20—11.10.80.— Zab 12.40—12.— Tengeri 11.— 10.80 Borsó 32.— Lencse 36.— Bab 16.— Köleskása 24.— Burgonya 6.80 100 kiló lángliszt 29.20. Zsemlyeliszt 28.80. Fehér kenyér liszt 28.— Barna kenyér liszt 25.60. Széna fuvarral 6.— Szózt szalonna 1.52.— 6 kiló zsup-szalma 20. 150 dkr. alom-szalma —.12. 1 köbméter bükkfa 6.40. Tölgyfa 6.— Cserfa 6.60. 1 kiló marhahus I. oszt. 1.12. Marhahus II. o. 1.04. Marhahus III. o. —.96. 1 liter ó-bor 1.— 1 liter új-bor —80. Pálinka —.72. Szilvapálinka 1.60. Szesz 2.— 1 méterm. kőso 25.50. 1 mm. nyers faggyu 48.— 1 mm. olvasztott faggyu 68.— 1 mm. szappan 48.— 1 mm. birka gyapju —. 1 mm. magyar gyapju —. 1 htr ó-bor 64.— 1 htr új-bor 40.— 1 mm. mész 1.80. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.— 1 mm. kendermag 22.— 1 mm. köles —. 1 mm. repce —. 1 mm. dió 60.— 1 mm. mo-

gyoró —. 1 mm. aszalt szilva 50.— 1 kgr. savanyu káposzta —.24. 1 kgr. szalonna 1.52. 1 kgr. sertés-hus 1.28. 1 kgr. juh-hus —.92. 1 kgr. vereshagyma —.16. 1 kgr. foghagyma —.52. 1 kgr. bors 2.40. 1 kgr. paprika 4.60 1 kgr. barna kenyér —.22. 1 ltr. kőolaj 44.

Forgalmi kimutatás 1904. július 18. 19-én Tiszta buza körülbelül 650 hltr. Kétszeres buza 130 hltr. Rozs 300 Arpa 140 hltr. Zab. 360 hltr. Tengeri 600 Burgonya 50 hltr.

Ldbas jószágok: Hizott sertés mintegy 120 drb. Felhizott 140 drb. 2 évesől feljebb 130 drb. 1 évesől 2 évesig mintegy 150 drb. Stüldő 170 drb. Malacz 179 drb. Hizott marha 240 drb. Jármos ökör 3160 drb. Fejős tehén 1000 drb. Borju 1200 drb. Bivaly 74 drb. Juh és kecske 355 drb. Ló 3878 drb.

Marha ártáblázat 1904. július 19-én
1 pár I-ső rendű jármos ökör 640—900 kor.
1 pár II-od rendű jármos ökör 560—630 k.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 380—550 k.
1 drb fejős tehén 140—360 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 190—350 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 140—280 k. 1 drb veres borju 28—54 k. 1 db féltéves borju 70—120 k. 1 drb egy éves borju 84—140 k. 1 drb két éves borju 90—220 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 102—110 1 pár fél éves sertés 48—64 k. 1 pár egy éves sertés 70—130 k. 1 pár két éves sertés 110—200 1 drb ló 160—360 k. 1 pár ökör bőr 42—58 1 pár tehénbőr 30—38 k. 1 pár borjubőr 12—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

Határidők.

Budapest, jul. 19.

Buzaáprilisra	—	—	—	—	7.88
Buza október	—	—	—	—	7.86
Tengeri	—	—	—	—	6.26
Rozs okt.	—	—	—	—	8.6.
Zab ápr.	—	—	—	—	5.90
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	11.900

Értéktőzsdé.

Budapest, jul. 19.

Osztrák hitel	—	—	—	—	685.50
Magyar hitel	—	—	—	—	749.50
Allmvasut	—	—	—	—	694.—
Rimamurányi	—	—	—	—	488.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	585.25
Salgótarjáni	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. jul. 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	118.50
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	97.15
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4%	—	—	—	—	89
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	98.50
Horváth szlavon földtehermentesítési kötvényt	—	—	—	—	1.07
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	4.62
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	—	—	—	—	98.75
Osztrák járdék papirban	—	—	—	—	99.75
Osztrák járdék papirban	—	—	—	—	118.50
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	.99
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	1.52
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	16.15
Osztrák magyarban részvény	—	—	—	—	769.50
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	640.50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	639.50
Párisi vista	—	—	—	—	19.01
29 fra. kos arany (Napoleon'dor)	—	—	—	—	117.80
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	289.45
Londoni vista	—	—	—	—	95.52
20 márkás arany	—	—	—	—	23.44

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

12571—1904 sz.

Árverési hirdetés.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. foku iparhatóság közhírré teszi, hogy a Horváth Emánuel Szent

László-teri zálogkölcsön üzemében a lejárt és meg nem hosszabbított, illetve ki nem váltott zálogtárgyak folyó évi július hó 27-ik napján reggel fél 9 órakor kezdődő nyilvános árverésen elfognak adatni.

Ezen árverésről az érdekelt elzalogosítók oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak tételei a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, valamint a zálogüzletben kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1904. évi július hó 12-én.

Papolczy Ferencz,

832.

t. r. főkapitány.

Fehér Jenő

uri és női cipész

Nagyvárad, Fő-utcán lévő Rimanóczy-házban (Fábrj-testvérek üzlete mellett).

Van szerencsém a n. é. közönség és a főt. papságnak szives tudomására hozni, hogy egy, a mai kor igényeinek megfelelő

czipész-üzletet

nyitottam. Mint ajánló körülményt, bátorkodom felemlíteni, hogy a nagyváradai szakirányu ipariskola czipészszakaszi rajzolóadaja, illetve szaktanítója vagyok továbbá a szakmánál eltöltött sok éven keresztül a külföldön, valamint hazánk nagyobb városaiban mint főszabász, munkavezető s hasonló minőségben a nagyváradai czipőgyárban is hat évig sikerrel működve magas színvonalon álló szakképzettségem folytán képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni s minden vállalatot a legnagyobb szakértelemmel és műveléssel végzek.

Versenyárak

A főtisztelendő papság és a n. é. közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Fehér Jenő,

czipész mester.

Csalhatatlan csodás eredmények.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító urnak Neunkirchen, Alsó-Ausztria.

London.

Évek óta használok az ön Wilhelm-féle antiarthritis antireumatikus vértisztító teáját, mert csak ez tudott megszabadítani erős reumától.

Tisztelettel **Dorn C. F.**

London 46. Museum Street, a British Museum mellett.

Oroszmező.

Nem mulaszthatom el Nagyságodnak legtisztelendőbb köszönetemet kifejezni a küldött Wilhelm-féle antiarthritis antireumatikus vértisztító teáért, miután két teljes esztendőn keresztül lábaimon rettenetes reumával kínlódtam és az ön vértisztító teájának használata által ettől megszabadultam, amit tehát most és a jövőben a közönségnek tudomására hozok.

Lekötelezettje

Ruhestörer Henrik, adóbeszedő.

Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész cs. és kir. udvari szállítóval Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszerárakban és droguerákban. 848.

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

Cementárugyár, betonépítési, csatornázási és aszfaltiparvállalat

ROSENBERG IZSÓ

Iroda:
Kossuth Lajos-utca 3.

N a g y v á r a d.

Gyártelep:
Kert-utca 10. szám

Elvállal mindennemű betonépítési, csatornázási, aszfaltozási, gránit- és márványterazzo munkálatokat.

Betonmunkálatok: védgát, fal- és gépalapzatok, me-
denczék, járdák, csatornák, szökő-
kutak, zsilipek, hidak és átvezetők o o o o o

Cementárugyártás: Egyszerű és színes cementlapok,
csatornacsövek, lépcsők, fedőla-
pok, esővizfolyókák, fürdőkádak, szarvasmarha jászolok,
mindenféle műkövek. o o o o o o o o o

Gránit és márvány egyszerű és diszes kivitelben

Terazzo-munkálatok: Szabad. sodronybetétek
repedésmentes módszer

Aszfaltozások: Kapualjak' udvarok, pinczék, járdák
aszfaltozása. o o o o o

Elszigetelések aszfaltbitumennel.

**Nedves lakások és pinczék vízmentesítése és gyökeres
szárazzá tétele.**

**Diszes fal- és keramitburkolatok a legjutányosabban
lesznek elvállalva.**

Költségvetés ingyen és bérmentve.

Mindennemű építkezési anyagok nagyraktára.

662
Beocsini Cementgyári Unio kizárólagos és főraktára. Beocsini Román és Portlandcement. Egresi szobrász és alabástrom gipsz. Valódi
aszfalt fedéllemezek. Kátrány fedéllemezek. Aszfalt elszigetelő lemezek. Carbolineum. Tinctoral. Menyezet nádfonat

J u t á n y o s á r a k !

Á r a k m i n d e n v a s u t á l l o m á s r a !

Előre haladt idény miatt

az összes nyári szép válogatott rőfös és női divat-árakat
nagyon olcsón elárusítjuk.

M a r a d é k o k :

500 méter maradék voil finom . . . 19 kr.	500 méter maradék áttört batiszt 13 kr.
500 méter maradék francia batiszt 21 kr.	500 méter maradék atlasz szaten 22 kr.
500 méter maradék ruha vászon 25 kr.	5000 méter maradék hazai delin 28 kr.
5000 méter maradék francia delin 37 kr.	

Csipke maradékok 1 kr.-től feljebb.

Kovács L. és Társánál

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

U á r u h á z u n k Z ö l d f a - u t c z a e l e j é n .

U á r u h á z u n k Z ö l d f a - u t c z a e l e j é n .

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva
Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos
és kárpitos

BUTOROK

modern stílusban, gazdag választékban,
gyárban.

Szolid, szabott árak!

Hirdetmény.

A
„Nagyváradai Hitelbank Részvénytársaság“
(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)
elfogad betéteket könyvecskére és folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett
összeg után **5%-os** kamatot
fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol
váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyújt.
Értékpapírok, ékszerek és terményekre
előleget ad.

Nagyvárad, 1904. május hó.

682

AZ igazgatóság.

A székelyföldi ásványvizek páratlanja

„Répáti“

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyuvíz

mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívüli
dús, főleg kötött szén-sav-tartalma és kellemes íz
folytán ritkítja páráját a kontinensen.

Elsőrangú gyógyital emé szísi-
zeleti nehéz
egségeknel, vese-, gyomor-bél bajokban, gyuladással hó-
lyag, közsvényes bántalmak és vérszegénység ellen stb.

Főúri kedvencz ital,

határozottan a legkedvesebb pezsgőborvíz!

Mint a belső szervek betegségei ellen legkellemesebb
és leghatásosabb és egyszerűs mind legolcsóbb gyógyító
szert, úgy is, mint páratlan élvezeti italt, a „Répáti
ásványvíz“-et minden czéltudatos, elfogulatlan ivónak
rendes használatra lelkiismerettel ajánljuk.

A „Répáti víz“ minden jobb fűszerkereskedésben és
vendéglőben kapható.

A „Központi Takarékpénztár“ rész- vénytársaság

Nagyvárad, Olaszi

Színház- és Szilágyi-Dezső-utca sarkán (Adorján Emil ház)

Törlesztéses

jelzálogkölcsönöket nyújt

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi
visszafizetésre.

A kölcsönöket a legolcsóbb kamattal
mellett folyósítjuk és a legrövidebb idő
alatt bonyolítjuk le.

A törlesztéses kölcsönöket záloglevél
alapján nyújtjuk, azonban a záloglevele-
ket teljes névértékben számoljuk el, azaz
a kölcsön teljes összegben fizettetik ki.

*Drága kamatozású kölcsönök he-
lyett olcsóbb kamatozású kölcsönöket
bányeg és illeték mentesen nyújtunk.*

Kölcsönöknél hiteles telekkönyvi ki-
vonat, hiteles telekkönyvi birtokiv, eset-
leg községi becsü bizonyítvány beküldése
elegendő.

A „Központi Takarékpénztár“
részvénytársaság.

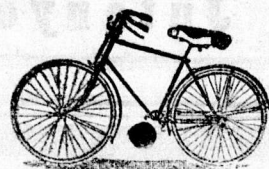

KALENDA JÁNOS

varrógép- és kerékpár-raktára

Nagyváradon, Szent László-tér,

— holdas templom mellett. —

A legújabb Puch és Helical kerékpárok

és kerékpár alkatrészek megérkeztek.

Kerékpárok és varrógépek javítása jutányosan || Mindennemű varrógépek és varrógép alkatrészek
eszközöltetik. nagy raktára.

U Z L E T - Á T H E L Y E Z É S !

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét Fő-utca, Bazár-épületből

Szilágyi Dezső u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemű vevőközöniséget
értesíti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott varróleányok folytonosan felvétetnek.

686